

מסורת הש"ס

רש"י

נערה המאורסה

פרק עשירי

גדרים

ר"ן

סמ"א

עין משפט
גדר מצוה

שמע אביה והפר לה. זו ציוס ולא הספיק הצעל לשמוע שיפר לה עד שמת חוזר (א) ומיפר חלקו של צעל ואין צריך להפטר חלקו הואיל וכבר הפר: **צ"ה אומרים אין יכול להפר.** חלקו של צעל צלצד אחר"כ חוזר ומיפר חלקו עמו משום דסבירא לכו מקלש (ב) היכא דהפר חד

שלין איסורא חמור כדמחלה וכוון דלכתי הנדר שלם הוא מיבעי ליה לנצל חלקו וחלקו הצעל דנמרוקנה רשותו לו: **וציוס שמאי סברי מינו קא גיין.** כי קדם הצל והפר חלקו חמור לשנים ונמנעל חזיו ועדיין חזיו קיים וכשמיפר עכשיו חלקו של צעל הוא שלו מופר: **ש"מ.** דתנאי אינן ומקלש קלש כצית הלל: **יש שאלה בהקס.** שסם קיימו לה נדרה האז והארוס ונשאלו על הקמתן מהו מי יש שאלה ויכולין להפר לה או לא: **יש שאלה בהפר.** היכא דקיים האחד והפר האחד יכול האחר לשאלו על הקמתו במקום שהפר כבר השני והוא מופר (ג): **ענין אחר יש שאלה בהפר.** כל"ו את"ל

יש שאלה בהקס מי הוא מופר הנדר. בנאותה שאלה דהקמה דאין צריך לומר לה (ד) כדפרתו או אין שאלה בהפר דלא הוא מופר אחר"כ מפר לה צעל או האז לאחר שנשאל דנאותה שאלה דהקמה לא הוא מופר לה: **ס"ש נשאלין על ההקס.** ללישנא קמא נשאלין על ההקס ומומריין להפר לה: **ואין נשאלין על ההפר.** דהיכא דקיים אחד והפר אחד אין נשאל (ה) אלא או כולו נשאלה או כולו בהפרה צעין. וללישנא בתרא נשאלין על ההקס ומומריין להפר לה אחר"כ ואין נשאלין על ההפר דאין הנדר מופר צימא שמתיה החכם לנצל ההקמה האז"כ מיפר לא צעל או אב לאח"כ: **ע"א יש שאלה בהקס.** שקיים לה הצעל או האז הנדר ואחר"כ הלך ונשאל עליו לחכם והמירו החכם (ו) מי אמריין דכיון שקיים את הנדר שזב אין נשאלין עליו ולא הוא שאלה מעליא או דלמא כיון שהמירו חכם צעלה הקמתו וצטיל הנדר: **אס"ל יש שאלה בהקס יש (לה) שאלה בהפר.** כלומר במקום הפר שסם שמע את נדרה ולא רצה להפר אלא הלך ונשאל זו ציוס על אותו נדר לחכם מאי מי אמריין הואיל אם היא הולכת לחכם ונשאלת לו שיהא ממירה דלא לדברי הכל אם נשאלת לחכם יכול להמיר לה הכל נמי אם נשאל על לחכם על נדר כתי יהא מותרה הואיל ואי צעני מפר: **ס"ש דאמר רבי יוחנן נשאלין על ההקס.** בנאותו ענין שפירשתי ואין נשאלין על ההפר כמו כן: **קיים ליכי קיים ליכי.** תרי זימני ונשאל על הקמה ראשונה וצטילה: **מהו.** כלומר הקמה שניה דלא נשאל עליה צעלה בנאותה שאלה אי לא: **ס"ש דאמר רבא.** רבא אס נשאל על הראשונה שניה חלה עליו ה"ג אס נשאל על הקמה בתור כדי דבר ונשאלון האז אמר בתוך כדי דבור ראשון ופרי מיחול הקמה אחר"כ חלה הפרה מהו מי ציטל ההקמה וקיים ההפרה אי לא: **ת"ש**

לקמאי ז"ל מיילי דלא נהירי ומשום הכי מפרשנא דה מאי דאיתחזי לי לא חיילא דנהי דלקמן (דף ע.) מספקא לן קיים ליכי שעה ומופר ליכי

שמע אביה והפר לה ולא הספיק הצעל לשמוע עד שמת חוזר האז ומפר חלקו של צעל. האי דקמתי חוזר לא שיחזור להפר מה שהפר כבר דהיינו חלקו של אז אלא להכי מני חוזר משום שכבר הפר חלקו ועכשיו חוזר ומיפר חלקו של צעל וצבתי סגי ואין צריך שיחזור ויפר חלקו עמו עזמא משום דכיון דלחיו לא מת אע"ג דמית לא צעל לא צטלה הפרה דאז: **אמר רבי נתן סן דבי צ"ש.** דקסברי דיכול האז להפר כתי האי גוונא ובהפרת חלקו של צעל צלצוד סגי משום דהפרה דאז כיון דלא מת לא צבטינא לה: **אזל צה"א אין יכול להפר כלל.** ואפי' חוזר ומפר חלקו וחלקו הצעל. וקא יציגין טעמא משום דלצ"ש מינו גיין כשהפר האז מחלה הפר חלקו צלצד וחלקו הצעל לא נגרע כלל אלא עדיין הוא קיים לגמרי ומשום הוא להורישו לאז וצ"ה מקלש קלש כשהפר האז חלקו נגרע חלקו של צעל ואינו חשוד להורישו לאז דכיון דאז אכתי איתיה הפרה דידהי לא

צטלה לה ואכתי נדרא בקלישותיה קאי ויין דקלש ליה חלקו של צעל לא מני מפר אב. מיהו הכי מיילי צטלה נמאסרה לאחר אב נמאסרה לאחר זו ציוס אביה וצעלה האחרון מפירין נדריה דכתינא לקמן (דף ע.) וכמו שפרש עלה דהאיא צס"ד. הדין הוא פירושא דהאי שמתא דממכא דעתין עילוייה וחזינא לרבנן טובא מיילי דלא נהירי ולא צירי לן ולא חיישינא למכתביהו: **בעי רבא יש שאלה בהקס.** אס קיים הנדר ונשאל זו ציוס על ההקס מי מני מפר זו ציוס או לא צלצד למחר פשיטא דלא מני מפר דלא גרע משמיקא: **ואס"ל יש שאלה בהקס יש שאלה בהפר או אין שאלה.** נראה צעני דלף על גב דבהפר לא שייך שאלה דצטלמא הקס כעין נדרא הוא אבא הפרה לא אפילו הכי מצעיא לן אי יש שאלה בהפר משום דהפרה והקמה איתקוש להדדי וכדאמרין לקמן (ש.) שאני הכא דאמר קרא"ה אישה יקימנו ואישה יפרנו את שצא לכלל הקס צא לכלל הפר לא צא לכלל הקס לא צא לכלל הפר ומשום הכי צעני את"ל דיש שאלה בהקס בהפר מהו מי אמריין נהי דלא שייכא ביה שאלה אפילו הכי אמריין דיש שאלה "דאיתקוש איתקוש או דלמא נמילתא דהפרה דלא חזיא ליה לא איתקוש. ומסקינן מדרבי יוחנן דלענין שאלה לא איתקוש: **בעי רבא קיים ליכי קיים ליכי ונשאל על הקמה ראשונה מהו.** מי אמריין כיון דבעידנא דלפיק הקמה שניה מפומיה לא חיילא תו לא חיילא או דלמא נהי דבההיא שעתא לא חיילא היינו משום דבההיא שעתא איתא להקמה קמיתא דלא שצבא ליה לצתרייתא למיחל אבא כי איתשיל אקמיתא משכחא בתרייתא רוחא וחזינא: **ס"ש דאמר רבא אס נשאל על הראשונה שניה חלה עליו.** לעיל פסקא ואלו מותרין (דף יח.) אמר רבא אמנתיה דשצבועה שלא אורכ צבועה חלה אורכ. והכא נמי כי מתשיל אקמה קמיתא שניה חלה עליו: **בעי רבא קיים ליכי ומופר ליכי ולא תיחול הקמה אלא אס כן חלה הפרה מהו.** חזינא צחק צעיא וצמאי דפשיטין דה לרצה פשיטא ליה דהקמה לא חיילא דממ"ג אי הפרה חיילא הקמה שעה אי חיילי תרייהו לא לא שאני התם שנתן קצבה להקמה והפרה

אבא רבי נתן הן דברי ב"ש. אפך סופא קאי ובה"א אינו יכול להפר האז ש"מ צ"ה מינו גיין אב שמיפר חלקו וחלקו הצעל דקאי הלך הורש לאז וצ"ה סברי מקלש קלש בהפרה דאז ועד גרוע הוא הלך דאז יכול הצעל להורישו לאז דכי נמי מינו גיין לא ילאו לנצל וי"מ דכ"ה פלגי נמי ארישא דהפר הצעל ואת דאמר דמופר וצ"ה אומרים אינו יכול להפר כיון דהפר צעל מקלש קלש ונמנעל הנדר ולא יועיל להצטלע ע"י הפרה דאז גירדא וצ"ה מינו גיין ונשאל מדר חשוד ומועיל לנצל הפרה דאז ויכול להיות דלא פלגי צירשא

משום דהפרת הצעל נצטל לפי שאינו קיים בשעת הפרת האז או נמי שנצטלה לא הפר האז חלקו הצעל. אס הקיס הצעל וסאל לחכם מהו שיוכל הצעל להפר וכו ציוס מיירי דאי ציוס של אחריו לא מועיל שאלה דמוקס (נדרן) לעולם ונדרין כיון דקיים: **יש שאלה בהפר.** אס נשאל על הפרתו מי אמריין שעה שגמר חור לאיתא או לא: **ת"ש דאמר ר"ן** נשאלים על ההקס ואין נשאלין על ההפר: **בעי רבא קיים ליכי קיים ליכי ונשאל על הקמה ראשונה מהו.** מי אמר דיכול להפר לפי דהקמה שניה אינה כלום שהרי לא חתמה על הראשון או דלמא כי משכחת רוחא חיילא: **ת"ש דאמר רבא אס** נשאל על הראשונה כשנשבע צ" שצבועה שלא יאכל כרז או דשצבועה שניה לא חתמה מדר ומושבע ועדמתי מהראשונה שניה חלה עליו דכי משכח רוחא חיילא וס"י כי משכח רוחא חיילא: **קיים ליכי ומופר ליכי.** ולא תיחול הקמה עד דחיילא הפרה מהו. מי חילא בתמא או קמא אבא לא מצעיא ליה [אם אמר] קיים ליכי ומופר ליכי ולא אמר לא תיחול הקמה עד למחר וכו' דהא דהאי הקמה שאמר מחלה חלה על הפרה ולא מיבעי למ"ד תפוס לשון ראשון אלא אפילו לרבי יוסי דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס וחזיילי תרייהו וגי בהפרה עולה ומתורת שלמים (תמורה דף ע.): היט דוקא התם דיכולין לקיים שניהם אף זה אחר זה להביא דברי חז"ל שניהם עולה ומתורת שלמים אבא הכא דאי אפשר לחול זה אחר זה כיון דתל הראשון לא מחול אחריו שני:

אמר רבי נתן הן דברי ב"ש. אפך סופא קאי ובה"א אינו יכול להפר האז ש"מ צ"ה מינו גיין אב שמיפר חלקו וחלקו הצעל דקאי הלך הורש לאז וצ"ה סברי מקלש קלש בהפרה דאז ועד גרוע הוא הלך דאז יכול הצעל להורישו לאז דכי נמי מינו גיין לא ילאו לנצל וי"מ דכ"ה פלגי נמי ארישא דהפר הצעל ואת דאמר דמופר וצ"ה אומרים אינו יכול להפר כיון דהפר צעל מקלש קלש ונמנעל הנדר ולא יועיל להצטלע ע"י הפרה דאז גירדא וצ"ה מינו גיין ונשאל מדר חשוד ומועיל לנצל הפרה דאז ויכול להיות דלא פלגי צירשא

משום דהפרת הצעל נצטל לפי שאינו קיים בשעת הפרת האז או נמי שנצטלה לא הפר האז חלקו הצעל. אס הקיס הצעל וסאל לחכם מהו שיוכל הצעל להפר וכו ציוס מיירי דאי ציוס של אחריו לא מועיל שאלה דמוקס (נדרן) לעולם ונדרין כיון דקיים: **יש שאלה בהפר.** אס נשאל על הפרתו מי אמריין שעה שגמר חור לאיתא או לא: **ת"ש דאמר ר"ן** נשאלים על ההקס ואין נשאלין על ההפר: **בעי רבא קיים ליכי קיים ליכי ונשאל על הקמה ראשונה מהו.** מי אמר דיכול להפר לפי דהקמה שניה אינה כלום שהרי לא חתמה על הראשון או דלמא כי משכחת רוחא חיילא: **ת"ש דאמר רבא אס** נשאל על הראשונה כשנשבע צ" שצבועה שלא יאכל כרז או דשצבועה שניה לא חתמה מדר ומושבע ועדמתי מהראשונה שניה חלה עליו דכי משכח רוחא חיילא וס"י כי משכח רוחא חיילא: **קיים ליכי ומופר ליכי.** ולא תיחול הקמה עד דחיילא הפרה מהו. מי חילא בתמא או קמא אבא לא מצעיא ליה [אם אמר] קיים ליכי ומופר ליכי ולא אמר לא תיחול הקמה עד למחר וכו' דהא דהאי הקמה שאמר מחלה חלה על הפרה ולא מיבעי למ"ד תפוס לשון ראשון אלא אפילו לרבי יוסי דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס וחזיילי תרייהו וגי בהפרה עולה ומתורת שלמים (תמורה דף ע.): היט דוקא התם דיכולין לקיים שניהם אף זה אחר זה להביא דברי חז"ל שניהם עולה ומתורת שלמים אבא הכא דאי אפשר לחול זה אחר זה כיון דתל הראשון לא מחול אחריו שני:

אמר רבי נתן הן דברי ב"ש. אפך סופא קאי ובה"א אינו יכול להפר האז ש"מ צ"ה מינו גיין אב שמיפר חלקו וחלקו הצעל דקאי הלך הורש לאז וצ"ה סברי מקלש קלש בהפרה דאז ועד גרוע הוא הלך דאז יכול הצעל להורישו לאז דכי נמי מינו גיין לא ילאו לנצל וי"מ דכ"ה פלגי נמי ארישא דהפר הצעל ואת דאמר דמופר וצ"ה אומרים אינו יכול להפר כיון דהפר צעל מקלש קלש ונמנעל הנדר ולא יועיל להצטלע ע"י הפרה דאז גירדא וצ"ה מינו גיין ונשאל מדר חשוד ומועיל לנצל הפרה דאז ויכול להיות דלא פלגי צירשא

משום דהפרת הצעל נצטל לפי שאינו קיים בשעת הפרת האז או נמי שנצטלה לא הפר האז חלקו הצעל. אס הקיס הצעל וסאל לחכם מהו שיוכל הצעל להפר וכו ציוס מיירי דאי ציוס של אחריו לא מועיל שאלה דמוקס (נדרן) לעולם ונדרין כיון דקיים: **יש שאלה בהפר.** אס נשאל על הפרתו מי אמריין שעה שגמר חור לאיתא או לא: **ת"ש דאמר ר"ן** נשאלים על ההקס ואין נשאלין על ההפר: **בעי רבא קיים ליכי קיים ליכי ונשאל על הקמה ראשונה מהו.** מי אמר דיכול להפר לפי דהקמה שניה אינה כלום שהרי לא חתמה על הראשון או דלמא כי משכחת רוחא חיילא: **ת"ש דאמר רבא אס** נשאל על הראשונה כשנשבע צ" שצבועה שלא יאכל כרז או דשצבועה שניה לא חתמה מדר ומושבע ועדמתי מהראשונה שניה חלה עליו דכי משכח רוחא חיילא וס"י כי משכח רוחא חיילא: **קיים ליכי ומופר ליכי.** ולא תיחול הקמה עד דחיילא הפרה מהו. מי חילא בתמא או קמא אבא לא מצעיא ליה [אם אמר] קיים ליכי ומופר ליכי ולא אמר לא תיחול הקמה עד למחר וכו' דהא דהאי הקמה שאמר מחלה חלה על הפרה ולא מיבעי למ"ד תפוס לשון ראשון אלא אפילו לרבי יוסי דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס וחזיילי תרייהו וגי בהפרה עולה ומתורת שלמים (תמורה דף ע.): היט דוקא התם דיכולין לקיים שניהם אף זה אחר זה להביא דברי חז"ל שניהם עולה ומתורת שלמים אבא הכא דאי אפשר לחול זה אחר זה כיון דתל הראשון לא מחול אחריו שני:

(א) לקמן ע"ה. (ב) לקמן ע"ה. (ג) ונלין יח. שצבועה ע"ה. (ד) ונמנעל ל. (ה) ונ"ש היטב ונדרין חלה על נכון וכו' ברש"י שכתבו מרבה דלעיל יח.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמע אביה וכו' חוזר האב ומיפר חלקו: (ב) ד"ה קיה"ש אומרים וכו' מקלש קלש היכא דהפר וכו' שאין איסור חמור כ"ל והד"א ע"ש ד"ה וצ"ה וד"ה ש"מ: (ג) ד"ה יש שאלה וכו' והוא מופר או לא הס"ד וצ"ה ע"ל סוף הפסק פ"י צ"ה ע"ש דף ע"ט: (ד) ד"ה ע"ה יח וכו' לומר לא תו בהפר או אין שאלה: (ה) ד"ה ואין נשאלין וכו' ואין נשאל על הקמתו אלא או כולו בקיום או כולו בהפרה: (ו) ד"ה ס"ש בשאלה: (ז) ד"ה ע"ה יח שאלה בהקס וכו' עליו לחכם והמירו החכם מאי מי אמריין דכיון וכו' מני מפר או לא הס"ד: (ח) ד"ה מ"ש דאמר וכו' מומריין אהר דתנן שצבועה שלא וכו' ואמר רבא:

גליון הש"ס

בר"ן ד"ה בעי רבא וכו' דאיתקוש איתקוש. עיין בר"ן לקמן דף ע' ע"ב ד"ה למימרא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' יש שאלה בהקס או אין שאלה בהקס. צ"ב עמ"ש על הגליון לעיל דף ע' ע"ב וכו' ע"ה ד"ה:

פירוש הרא"ש

שמע אביה והפר לה ולא הספיק הצעל לשמוע עד שמת חוזר האב ומפר חלקו של צעל. הן דברי ב"ש. אפך סופא קאי ובה"א אינו יכול להפר האז ש"מ צ"ה מינו גיין אב שמיפר חלקו וחלקו הצעל דקאי הלך הורש לאז וצ"ה סברי מקלש קלש בהפרה דאז ועד גרוע הוא הלך דאז יכול הצעל להורישו לאז דכי נמי מינו גיין לא ילאו לנצל וי"מ דכ"ה פלגי נמי ארישא דהפר הצעל ואת דאמר דמופר וצ"ה אומרים אינו יכול להפר כיון דהפר צעל מקלש קלש ונמנעל הנדר ולא יועיל להצטלע ע"י הפרה דאז גירדא וצ"ה מינו גיין ונשאל מדר חשוד ומועיל לנצל הפרה דאז ויכול להיות דלא פלגי צירשא

אמר רבי נתן הן דברי ב"ש. אפך סופא קאי ובה"א אינו יכול להפר האז ש"מ צ"ה מינו גיין אב שמיפר חלקו וחלקו הצעל דקאי הלך הורש לאז וצ"ה סברי מקלש קלש בהפרה דאז ועד גרוע הוא הלך דאז יכול הצעל להורישו לאז דכי נמי מינו גיין לא ילאו לנצל וי"מ דכ"ה פלגי נמי ארישא דהפר הצעל ואת דאמר דמופר וצ"ה אומרים אינו יכול להפר כיון דהפר צעל מקלש קלש ונמנעל הנדר ולא יועיל להצטלע ע"י הפרה דאז גירדא וצ"ה מינו גיין ונשאל מדר חשוד ומועיל לנצל הפרה דאז ויכול להיות דלא פלגי צירשא

משום דהפרת הצעל נצטל לפי שאינו קיים בשעת הפרת האז או נמי שנצטלה לא הפר האז חלקו הצעל. אס הקיס הצעל וסאל לחכם מהו שיוכל הצעל להפר וכו ציוס מיירי דאי ציוס של אחריו לא מועיל שאלה דמוקס (נדרן) לעולם ונדרין כיון דקיים: **יש שאלה בהפר.** אס נשאל על הפרתו מי אמריין שעה שגמר חור לאיתא או לא: **ת"ש דאמר ר"ן** נשאלים על ההקס ואין נשאלין על ההפר: **בעי רבא קיים ליכי קיים ליכי ונשאל על הקמה ראשונה מהו.** מי אמר דיכול להפר לפי דהקמה שניה אינה כלום שהרי לא חתמה על הראשון או דלמא כי משכחת רוחא חיילא: **ת"ש דאמר רבא אס** נשאל על הראשונה כשנשבע צ" שצבועה שלא יאכל כרז או דשצבועה שניה לא חתמה מדר ומושבע ועדמתי מהראשונה שניה חלה עליו דכי משכח רוחא חיילא וס"י כי משכח רוחא חיילא: **קיים ליכי ומופר ליכי.** ולא תיחול הקמה עד דחיילא הפרה מהו. מי חילא בתמא או קמא אבא לא מצעיא ליה [אם אמר] קיים ליכי ומופר ליכי ולא אמר לא תיחול הקמה עד למחר וכו' דהא דהאי הקמה שאמר מחלה חלה על הפרה ולא מיבעי למ"ד תפוס לשון ראשון אלא אפילו לרבי יוסי דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס וחזיילי תרייהו וגי בהפרה עולה ומתורת שלמים (תמורה דף ע.): היט דוקא התם דיכולין לקיים שניהם אף זה אחר זה להביא דברי חז"ל שניהם עולה ומתורת שלמים אבא הכא דאי אפשר לחול זה אחר זה כיון דתל הראשון לא מחול אחריו שני: